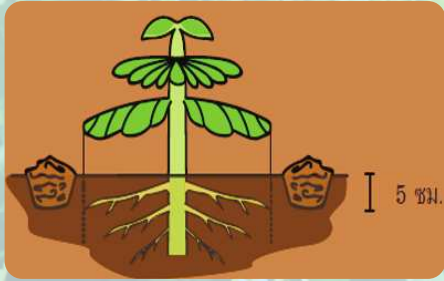

การบำรุงดูแลรักษา

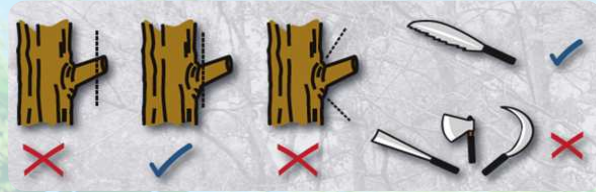
การใส่ปุ๋ย ในพื้นที่มีดินเลว ควรใส่ปุ๋ยเพื่อเร่งการเจริญเติบโตในระยะแรก ๆ โดยใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 22-11-11 ใส่ต้นไม้ ปีละ 1-2 ครั้ง โดยปีแรกใส่ครั้งละ 25 กรัม/ต้น ปีที่ 2 ใส่ 50 กรัม/ต้น ปีที่ 3 ใส่ 75 กรัม/ต้น ปีที่ 4-5 ใส่ 100 กรัม/ต้น อาจใส่ปุ๋ยเคมีปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักด้วย เพื่อปรับโครงสร้างของดินให้ดีขึ้น

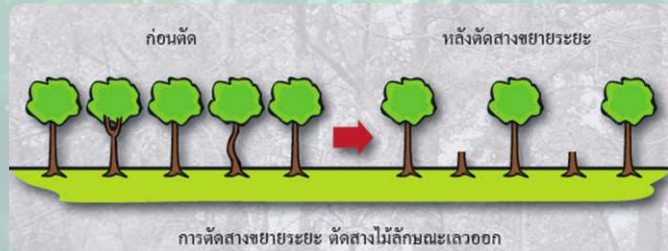
การแผ้วถางวัชพืช ควรกำจัดให้โล่งเตียนตลอดเวลาเพื่อลดการแก่งแย่งธาตุอาหารในดิน และเบียดบังแสงแดด ซึ่งจำเป็นต่อการเจริญเติบโต ทั้งยังช่วยป้องกันไฟป่าอันอาจเกิดขึ้นในฤดูแล้งได้ด้วย

โรคและแมลง โรคระบาดในแปลงเพาะสักส่วนใหญ่แล้วไม่ค่อยจะปรากฏ เพราะแปลงเพาะส่วนใหญ่เป็นระบบเปิด ได้รับแสงสว่างอย่างเต็มที่ สภาพอากาศที่ร้อนชื้น หรือในสภาวะที่การระบายน้ำไม่ดีอาจจะ ถูกทำลายโดยโรคเน่าคอดินได้ เนื่องจากรากและลำต้นจะถูกเชื้อราทำลายโดยเชื้อราซึ่งการรักษาควรทำลายกล้าที่ติดโรค และพบกกล้าสักด้วยยาฆ่าเชื้อรา

การลิดกิ่ง มีความจำเป็นมากในช่วงอายุ 2-6 ปี เพราะจะทำให้ไม้สักมีลำต้นเปล่าตรงสวยงาม เพิ่มราคาและคุณภาพไม้อีกด้วย

การตัดสาขายระยะ สักที่ปลูกด้วยระยะอื่น ๆ เช่นระยะ 4x2 เมตร จะต้องทำการตัดสาขานที่มีขนาดเล็กออกเมื่ออายุ 5 ปี เป็นอย่างน้อย และครั้งต่อไปทุก ๆ 5 ปี หรือเมื่อเรือนยอดเบียดกันมาก เพื่อเปิดโอกาสให้ต้นไม้เจริญเติบโตได้เต็มที่

การทำแนวกันไฟ โดยการทำแนวป้องกันไฟรอบ ๆ แปลง และควบคุมวัชพืช ซึ่งเป็นเชื้อเพลิงในบริเวณสวนที่โล่งเตียนตลอดฤดูแล้ง เพราะหากเกิดไฟป่าในสวนสักจะทำให้ต้นไม้ที่ยังเล็กอยู่ได้รับความเสียหายได้

การใช้ประโยชน์

สักเป็นไม้ที่มีลักษณะ สูงใหญ่ ลำต้นเปล่าตรง ปราศจากกิ่งก้าน ไม้ท่อนขนาดเล็กที่ได้มาจากการตัดสาขายระยะในสวนป่าปีที่ 11 สามารถนำมาทำเป็นบ้านไม้ซุงหรือนำมาผ่าซีกทำเป็นไม้โมเสก วงกบ ประตู หน้าต่าง ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากเนื่องจากไม้สักมีเนื้อไม้สวยงาม เส้นวงปีชัดเจน ความแข็งแรงเนื้อไม้ปานกลาง เลื่อย ไส กบ ตกแต่งง่าย ไม้ขนาดใหญ่สามารถนำไปทำเฟอร์นิเจอร์ได้

ส่วนส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ
สำนักเศรษฐกิจการป่าไม้
กรมป่าไม้ 61 ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900

โทร. 0 - 2579 7725
0 - 2561 4292-3 ต่อ 5536

สำนักเศรษฐกิจการป่าไม้

สัก

Tectona grandis L. f.

กรมป่าไม้

ส่วนส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ
สำนักเศรษฐกิจการป่าไม้

สัก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Tectona grandis* L. f.

ชื่อวงศ์ : LAMIACEAE

ชื่อพื้นเมือง : สัก (ทั่วไป), เคาะเยียว (เชียงใหม่),

เสบายี่ (กำแพงเพชร), ปายี่ (กาญจนบุรี), ปิฮี่ ปิฮื้อ

เป๋อฮี่ (แม่ฮ่องสอน)

ลักษณะทั่วไป

ไม้สัก เป็นไม้ต้นผลัดใบขนาดใหญ่ มีลำต้นเปลาตรง โคนต้นเป็นพูพอนเล็กน้อย กิ่งอ่อนเป็นเหลี่ยม เรือนยอดเป็นทรงพุ่มกลมค่อนข้างทึบ ลำต้นมีความสูง ตั้งแต่ 20 เมตร ขึ้นไป

ลำต้น เปลือกหนา สีเทา หรือสีน้ำตาลอ่อนแกมเทา เรียบหรือแตกเป็นร่องเล็ก ๆ ตามความยาวของลำต้น ลักษณะเนื้อไม้เป็นสีน้ำตาลทอง (สักทอง) ถึงสีน้ำตาลแก่ และมักจะมีสีน้ำตาลแก่แทรก (สักทองลายดำ) เนื้อไม้มีเส้นตรง เนื้อหยาบแข็งปานกลาง เลื่อยไสกบ ตกแต่งง่าย ไม่ค่อยยืดหด หรือบิดงอง่ายเหมือนไม้ชนิดอื่น

ใบ เป็นใบเดี่ยว แตกออกจากกิ่งเป็นคู่ ๆ ตรงข้ามกัน แต่ละคู่ตั้งฉากสลับกันไปตามความยาวของกิ่ง ใบรูปรีหรือรูปไข่กลับ ยาว 30-60 เซนติเมตร ผิวใบด้านบนและด้านล่างสาบมือ ผิวใบด้านล่างสีเขียว ใบอ่อนเมื่อขยี้แล้วจะมีสีแดงคล้ายเลือด สักจะผลัดใบในฤดูแล้ง ประมาณเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม และเริ่มผลิใบใหม่ เดือนเมษายน-มิถุนายน

ดอก มีขนาดเล็กกลีบดอกขาวนวล ออกเป็นช่อขนาดใหญ่ บริเวณปลายกิ่ง สักจะออกดอกช่อแรกที่ปลายยอดสุดของแกนลำต้นก่อนกิ่งอื่น ๆ ต่อไปจึงจะเกิดดอกที่ปลายยอดของกิ่งดอกบานเพียง 1 วันหลังจากผสมแล้วจะเปลี่ยนเป็นผลช่วงเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม

ผลและเมล็ด ค่อนข้างกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางผล 1-2 เซนติเมตร ผลมี 1-4 เมล็ด โดยทั่วไป มักเรียกผลสักว่า “เมล็ดสัก” ผลจะพัฒนาจนแก่เต็มที่ และร่วงหล่นในเดือนพฤศจิกายน-มกราคมของทุกปี

พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูก

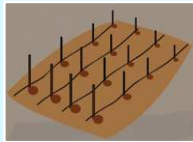
1. ปริมาณน้ำฝน สักจะเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ชุ่มชื้นมากกว่าที่แห้งแล้ง ปริมาณน้ำฝนที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตและมีเนื้อไม้งดงามของไม้สักอยู่ระหว่าง 1,000 -2,000 มิลลิเมตรต่อปี และฝนไม่ทิ้งช่วงนานเกินไปในระหว่างฤดูการเจริญเติบโต นอกจากนี้จะต้องมีช่วงฤดูแล้งที่ชัดเจน 3-4 เดือน
2. อุณหภูมิ อุณหภูมิที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของไม้สักอยู่ระหว่าง 25-35 องศาเซลเซียส
3. ปริมาณแสง ไม้สักเป็นไม้ที่ชอบแสงสว่าง ความเข้มแสงที่เหมาะสม คือ 75-95 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณแสงกลางวันที่ได้รับเต็มที่ การปลูกสักจึงไม่ควรปลูกในร่มหรือใกล้ต้นไม้ใหญ่ ซึ่งอาจบดบังแสงแก่ต้นไม้ที่ปลูกได้
4. ดิน ที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของไม้สัก คือ ดินที่มีการระบายน้ำได้ดี ไม่เป็นดินดาน ดินค่อนข้างลึก ดินร่วนปนทรายหรือดินที่เกิดจากการผุสลายของหินปูน และมีค่า pH ประมาณ 6.5-7.5 ส่วนดินที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกสัก คือ ดินเหนียว ดินลูกรัง และดินทราย
5. สภาพภูมิประเทศ ที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของสักโดยทั่วไปที่สูงจากระดับทะเลปานกลางไม่เกิน 700 เมตร เป็นพื้นที่ราบถึงลาดชันเล็กน้อยไม่เกิน 15 เปอร์เซ็นต์

การปลูก

การปลูกสัก ก่อนปลูกจะขุดหลุมขนาดประมาณ 40x40x40 เซนติเมตร หรือขนาดเหมาะสมกับกล้าไม้ ร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักคลุกเคล้ากับดิน หรืออาจใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ 1 ช้อนโต๊ะ และยาป้องกันแมลง เช่น ฟุราดาน 5-10 กรัม คลุกเคล้ากับดินและสำหรับกลบหลุมด้วยก็จะทำให้กล้าไม้มีอัตราการรอดตายสูง และเจริญเติบโตดี สำหรับระยะปลูกไม่แน่นอนแล้วแต่วัตถุประสงค์ของเกษตรกร เช่น ปลูกในเชิงพาณิชย์เป็นการปลูกไม้ชนิดเดียว ใช้ระยะปลูก 2x3 , 4x4 และ 5x5 เมตร

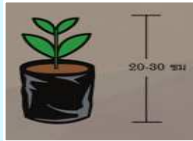
1. ไถพรวนพื้นที่ดิน

2. ปักหลักหมายระยะปลูก

3. ขุดหลุมปลูก 40x40x40 ซม. 4. กล้าอายุ 4-5 เดือน

5. ฉีกถุงพลาสติกออก

6. กลบดินรอบต้นให้แน่น ลึกกว่าระดับดิน 8-10 ซม.